

مالداري؛ ميلياردونه ډالر كلني عوايد لري

د مالدارۍ برخې تقويه او لا پياوړتيا مو د غوښو او لښياتو په برخه کې د بل له احتياجه ژغوري او د کورنيو عوايدو د زياتوالي لپاره زمينه برابروي.

په هېواد کې د نفوسو له زياتوالي سره د غوښې او لښياتو لپاره غوښتنه او تقاضا د هرې ورځې په تېرېدو سره زياتيږي او که د مالدارۍ برخې ته پاملرنه زياته شي د کورنيو عوايدو د زياتوالي لپاره لاره هوارېږي.

د کرنې اوبو لگولو او مالدارۍ وزارت د معلوماتو پر بنسټ دا مهال په هېواد کې د اټکل له مخې ۳۰ ميليون څاروي شتون لري او د مالدارۍ کلني عوايد ۱۰ ميليارد امريکايي ډالرو ته رسېږي.

په هېواد کې د مالدارۍ په برخه کې د ميلياردونو ډالرو عوايدو خبره په داسې حال کې کيږي چې لا هم دلته څاروي په پخواني دوديز سيستم روزل کيږي او په دې برخه کې د روانو امنيتي ستونزو له کبله ډېر کم اصلاحات رامنځته شوي دي او دا برخه لا هم زيات کار ته اړتيا لري.

د معلوماتو پر بنسټ افغانستان په کلني ډول ۲.۹ ميليون ليتر لښياتو ته اړتيا لري، خو له دې برخې په کور دننه يوازې ۱.۹ ميليون ليتر لښيات توليدېږي او کابو يو ميليون ليتر لښيات له بهرنيو هېوادونو واردېږي چې له دې لارې په ميليونونو اسعار بهرنيو هېوادونو ته ځي.

همدارنگه معلومات ښيي چې له هېواده بهر د غوښو د رانيولو لپاره هم زيات اسعار بهرنيو هېوادونو ته ځي او دا چاره د دې لامل شوې ده چې د افغانستان د کورنيو عوايدو په بيلانس کې کموالی راشي.

خو که په دې برخه کې پانگه اچونه وشي او لازم اصلاحات رامنځته شي، لري نه ده چې افغانستان به د غوښو او لښياتو له پلوه په ځان بسيا او د نورو هېوادونو له احتياجه به خلاص شي.

لکه څرنگه چې پورته يې هم يادونه وشوه، د هېواد په کليو او بانډو کې نږدې ۸۰ سلنه وگړي په مالدارۍ بوخت دي او لا هم د څارويو روزنه په ډېر پخواني سيستم سره تر سره کيږي. دا کار د دې لامل شوی دی چې د لښياتو په توليد کې زياتوالی را نه شي او هغه څاروي چې د غوښې په پار روزل کيږي، ښه و نه روزل شي او کمه غوښه ورکوي. دې ټکو ته په کتلو سره ويلای شو چې که د څارويو د روزنې لپاره فارمونه رامنځته شي او په کليوالي سيمو کې هغو کسانو ته چې په مالدارۍ بوخت دي روزنه ورکړل شي د مالدارۍ په برخه کې به لازم پرمختگونه رامنځته شي.

د فارمونو رامنځته کېدل د لښياتو او غوښې د توليد لپاره منظم سيستم رامنځته کوي او پېرودونکي کولای شي له يو ځانگړي آدرس څخه ياد خوراكي توکي تر لاسه کړي.

دا مهال په هېواد کې له خلکو څخه د لښياتو د راټولونې لپاره کوم منظم سيستم شتون نه لري او پېرودونکي په فردي ډول لښيات راټولوي. خو که په کليوالي سيمو کې داسې مرکزونه رامنځته شي چې ټول لښيات په يو ځای کې راغونډ شي په دې سره به نه يوازې دا چې د راټولو شويو لښياتو کچه لوړه شي، بلکې د دې لپاره به هم زمينه برابره شي چې خلک او سوداگر له يو مشخص آدرس د اړتيا وړ لښيات تر لاسه کړي.

بايد وويل شي چې په فارمونو کې د څارويو منظمه روزنه تر سره کېدای شي او له دې لارې د پخوا په پرتله د لښياتو او غوښو د زيات توليد لپاره لاره هوارېږي. همدارنگه د څارويو د فارمونو رامنځته کېدل هېوادوالو ته په کور دننه د دندو زمينه برابروي او دې ته لاره هواروي چې يو زيات شمېر هېوادوال په مستقيم او غير مستقيم ډول د هېواد د اقتصادي پرمختگ په برخه کې مرسته وکړي. معلومات ښيي چې دا مهال په هېواد کې د غواگانو د روزنې ۷۵۰ فارمونه موجود دي او له دې لارې د لښياتو په ځانگړي ډول د شيدو ۳۷ سلنه کورنۍ اړتياوې پوره کوي او په يادو فارمونو کې يو زيات شمېر هېوادوالو ته د دندو زمينه برابره شوې ده.

د یادونې وړ ده چې د څارویو د روزلو نه یوازې دا چې د غوښې او لبنیاتو په تولید کې مرستندویه ده، بلکې پردې سربېره له افغانستان څخه د دې څارویو وړۍ، څرمې او کلمې هم بهرنیو هېوادونو ته صادروي او له دې لارې یوه اندازه اسعار هېواد ته راځي او د هېواد د کورنیو عوایدو د زیاتوالي لامل شوي دي.

که په هېواد کې د څارویو له همدغو وړیو، څرمو او کلمو څخه د تولیدي محصولاتو د توکو د تولید لپاره زمینه مساعده شي، نو پر مټ به یې په کور دننه به د تولید کچه لوړه او یو شمېر هېوادوالو ته به له دې لارې د دندو زمینه برابره شي او په ټوله کې به د هېواد او هېوادوالو د اقتصادي هوساینې لامل شي.

سرچینې:

۱ - راديو آزادي/عقرب ۱۳۹۸

<https://da.azadiradio.com/a/30237439.html>

۲ - انکشاف زراعت/د کرنې وزارت وب پاڼه انفوگرافیک

https://www.mail.gov.af/sites/default/files/inline-images/69725047_1388684694621957_4915615457823686656_n.jpg

۳ - هېواد کې د مالدارۍ کلني اقتصادي ارزښت لس میلیارډهاله ده/ شنبه ۱۳۹۸/۷/۱۳

<https://www.mail.gov.af/index.php/ps>